

FOR 2012-12-07 nr 1159: Forskrift om endring i forskrift om systemansvaret i kraftsystemet

---

DATO: FOR-2012-12-07-1159
DEPARTEMENT: OED (Olje- og energidepartementet)
AVD/DIR: Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
PUBLISERT: I 2012 hefte 13
IKRAFTTREDELSE: 2013-01-01, 2014-01-01
SIST-ENDRET:
ENDRER: [FOR-2002-05-07-448](#)
GJELDER FOR: Norge
HJEMMEL: [FOR-1990-12-07-959-§9-1](#), [LOV-1990-06-29-50-§10-6](#)
SYS-KODE: BG19a, D02
NÆRINGSKODE: 41 5021
KUNNGJORT: 11.12.2012 kl. 15.00
RETTET:
KORTTITTEL: Endr. i forskrift om systemansvar i kraftsystemet

For å lenke til dette dokumentet bruk: <http://www.lovdata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20121207-1159.html>

INNHold

[Forskrift om endring i forskrift om systemansvaret i kraftsystemet](#)

[I](#)

[II](#)

Forskrift om endring i forskrift om systemansvaret i kraftsystemet

Hjemmel: Fastsatt av Norges vassdrags- og energidirektorat 7. desember 2012 med hjemmel i forskrift 7. desember 1990 nr. 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften) § 9-1 og lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) § 10-6.

I

I forskrift 7. mai 2002 nr. 448 om systemansvaret i kraftsystemet gjøres følgende endringer:

§ 5 skal lyde:

Systemansvarlig skal håndtere alle flaskehalsen i regional- og sentralnettet.

Systemansvarlig skal fastsette elspotområder for å håndtere store og langvarige flaskehalsen i regional- og sentralnettet.

Systemansvarlig skal normalt fastsette separate elspotområder ved forventet energiknapphet i et avgrenset geografisk område.

Flaskehalsen i regional- og sentralnettet som ikke håndteres ved bruk av elspotområder, skal systemansvarlig normalt håndtere ved bruk av regulerkraftmarkedet. Merkostnaden ved å fravike normal rekkefølge for effektivering av regulerkraft skal dekkes av systemansvarlig.

Systemansvarlig skal informere aktørene i kraftmarkedet om fastsatte elspotområder i rimelig tid før de tas i bruk. Systemansvarlig skal skriftlig informere Norges vassdrags- og energidirektorat før øvrige aktører informeres.

§ 6 skal lyde:

Systemansvarlig skal fastsette maksimalt tillatt handel av energi mellom elspotområder på timebasis (handelsgrenser).

Systemansvarlig skal informere aktørene i kraftmarkedet om fastsatte handelsgrenser i rimelig tid før de tas i bruk.

§ 7 skal lyde:

Konsesjonær i regional- og sentralnettet skal utarbeide og skriftlig rapportere til systemansvarlig oversikt over egne anleggsdelers maksimale overføringsgrenser. Dersom systemansvarlig mener innrapporterte maksimale overføringsgrenser er satt for lave, skal systemansvarlig skriftlig rapportere dette til NVE. Dersom systemansvarlig er enig i de innrapporterte overføringsgrenser skal systemansvarlig ved vedtak godkjenne oversikten.

Systemansvarlig kan fastsette driftsmessige overføringsgrenser i regional- og sentralnettet. De driftsmessige overføringsgrensene skal ikke medføre overskridelse av anleggsdelenes maksimale overføringsgrenser uten etter avtale med konsesjonæren.

Systemansvarlig har ansvar for at overføringsgrenser fastsatt i medhold av annet ledd blir overholdt.

Systemansvarlig skal sørge for systemer og rutiner som sikrer en effektiv rapportering i henhold til første ledd.

Systemansvarlig skal skriftlig rapportere til Norges vassdrags- og energidirektorat, dersom konsesjonærer ikke oppfyller sin plikt i henhold til første ledd første punktum.

§ 12 skal lyde:

Konsesjonær skal utarbeide og skriftlig rapportere til systemansvarlig plan for effektiv gjenoppretting av normal drift av egne anlegg, ved driftsforstyrrelser i regional- og sentralnettet og tilknyttede produksjonsheter. Systemansvarlig skal ved vedtak godkjenne planen eller pålegge endringer.

Systemansvarlig skal samordne inngrep ved driftsforstyrrelser som berører flere konsesjonærer.

Systemansvarlig skal fastsette hvem som skal utøve frekvensreguleringen i et område som midlertidig er uten fysisk tilknytning til tilgrensende overføringsnett.

Systemansvarlig kan i vanskelige driftssituasjoner rekvirere effekttilgang ved å kreve at all tilgjengelig regulerytelse innenfor produksjon og forbruk anmeldes i regulerkraftmarkedet, etter at prisen i elspotmarkedet er satt.

Systemansvarlig kan ved driftsforstyrrelser kreve å få benytte all tilgjengelig regulerbar effekt i produksjonsapparatet til å gjenopprette normal drift. Ikke anmeldt produksjon prissettes til elspotområdets regulerkraftpris, dersom ikke annet er avtalt.

Systemansvarlig skal utarbeide og til enhver tid ha tilgjengelig en oversikt over produksjonsenheter som har teknisk evne til å utøve frekvensregulering i et område som midlertidig er uten fysisk tilknytning til tilgrensende overføringsnett, og produksjonsenheters evne til oppstart uten ekstern forsyning.

Systemansvarlig skal sørge for systemer og rutiner som sikrer en effektiv rapportering i henhold til første ledd.

Systemansvarlig skal skriftlig rapportere til Norges vassdrags- og energidirektorat, vedtak fattet i medhold av fjerde og femte ledd samt dersom konsesjonærer ikke oppfyller sin plikt i henhold til første ledd første punktum.

§ 13 skal lyde:

Konsesjonær skal utarbeide og skriftlig rapportere til systemansvarlig plan for å håndtere tvangsmessig utkobling av forbruk. Systemansvarlig skal ved vedtak godkjenne planen eller pålegge endringer.

Systemansvarlig kan ved effektknapphet i kraftsystemet pålegge konsesjonær å foreta kortvarig tvangsmessig utkobling av forbruk. Pålegget skal omfatte utkoblingens størrelse og forventet varighet, og kan i tillegg angi hvilke kundegrupper som skal kobles ut. Innkobling av forbruk kan ikke skje uten etter vedtak fra systemansvarlig. Systemansvarlig regnes som ansvarlig konsesjonær etter § 2A-3 i forskrift 30. november 2004 nr. 1557 om leveringskvalitet i kraftsystemet.

Systemansvarlig kan under større driftsforstyrrelser pålegge konsesjonær å foreta kortvarig tvangsmessig utkobling av forbruk. Pålegget skal omfatte utkoblingens størrelse og forventet varighet, og kan i tillegg angi hvilke kundegrupper som skal kobles ut. Innkobling av forbruk kan ikke skje uten etter vedtak fra systemansvarlig. Ansvarlig konsesjonær for driftsforstyrrelsen fastsettes i medhold av § 2A-3 i forskrift 30. november 2004 nr. 1557 om leveringskvalitet i kraftsystemet.

Systemansvarlig skal sørge for systemer og rutiner som sikrer en effektiv rapportering i henhold til første ledd.

Systemansvarlig skal skriftlig rapportere til Norges vassdrags- og energidirektorat, vedtak fattet i medhold av annet og tredje ledd samt dersom konsesjonærer ikke oppfyller sin plikt i henhold til første ledd første punktum.

§ 14 skal lyde:

Konsesjonær skal informere systemansvarlig om planer for nye anlegg eller endring av egne anlegg i eller tilknyttet regional- eller sentralnettet, når andre konsesjonærer blir berørt av dette. Systemansvarlig skal fatte vedtak om godkjenning av nye anlegg eller endringer i eksisterende anlegg før disse kan idriftsettes.

Områdekonsesjonær skal informere systemansvarlig om planer for nye eller endringer i eksisterende produksjonsanlegg i eget distribusjonsnett når disse planene kan ha vesentlig betydning for driften og utnyttelsen av regional- eller sentralnettet. Systemansvarlig kan fatte vedtak vedrørende anleggenes funksjonalitet.

Systemansvarlig skal sørge for systemer og rutiner som sikrer en effektiv informering i henhold til første og annet ledd.

Systemansvarlig skal skriftlig rapportere til Norges vassdrags- og energidirektorat, dersom konsesjonærer ikke oppfyller sin plikt i henhold til første ledd første punktum eller annet ledd første punktum.

Ny § 14a skal hete: *Rapportering av anleggsdata ved idriftsettelse*

Ny § 14a skal lyde:

Konsesjonær for anlegg i eller tilknyttet regional- eller sentralnettet, samt konsesjonær for produksjonsenheter tilknyttet distribusjonsnett, plikter skriftlig å rapportere til systemansvarlig senest fire uker før nye anlegg, eller endringer i eksisterende anlegg, skal settes i drift. Rapporteringen skal omfatte opplysninger som angitt på den systemansvarliges internettside.

Systemansvarlig skal fortløpende skriftlig rapportere til Norges vassdrags- og energidirektorat opplysninger innrapportert etter første ledd, etter de krav Norges vassdrags- og energidirektorat setter.

§ 16 skal lyde:

Systemansvarlig kan vedta de til enhver tid driftsbetingede bryterstillinger i regional- og sentralnettet (koblingsbilde). Som grunnlag for slike vedtak skal systemansvarlig så langt det er hensiktsmessig benytte forhåndsdefinerte koblingsbilder.

Konsesjonær skal melde planlagte koblinger som kan påvirke driften av regional- og sentralnettet til systemansvarlig når andre konsesjonærer blir berørt av koblingen. Systemansvarlig skal vedta om kobling kan foretas. Konsesjonær kan ikke utføre slike koblinger uten etter vedtak av systemansvarlig. Ved endring av koblingsbilde etter vedtak av systemansvarlig, skal systemansvarlig informere konsesjonærer som berøres av endringen.

Ny § 16a skal hete: *Detalj skjema*

Ny § 16a skal lyde:

Systemansvarlig skal utarbeide og kontinuerlig oppdatere detalj skjema for regional- og sentralnettet samt tilknyttede forbruks- og produksjonsenheter.

Detalj skjema utarbeidet etter første ledd, skal rapporteres til Norges vassdrags- og energidirektorat innen 1. februar hvert år.

§ 17 skal lyde:

Ved behov for driftsstanser i regional- og sentralnettet og tilknyttede produksjonsenheter, som kan påvirke andre konsesjonærer, skal konsesjonær sende plan for driftsstans til systemansvarlig i rimelig tid før

ønsket tidspunkt for driftsstans. Konesjonær kan ikke iverksette driftsstans for slike anlegg uten etter vedtak av systemansvarlig.

Systemansvarlig skal samordne og fatte vedtak om konesjonærenes planlagte driftsstanser i regional- og sentralnettet, og tilknyttede produksjonsenheter. Planene innsendt etter første ledd, skal inngå som del av beslutningsgrunnlag for vedtak.

Systemansvarlig skal samordne og fatte vedtak om ikke planlagte driftsstanser i regional- og sentralnettet, og tilknyttede produksjonsenheter, som kan påvirke andre konesjonærer. Dette gjelder kun for nødvendige driftsstanser hvis behov oppstår som følge av uforutsette hendelser. Konesjonær skal melde slike behov til systemansvarlig uten ugrunnet opphold.

Systemansvarlig kan av eget initiativ eller etter forespørsel fra konesjonær, omprioritere allerede fastlagte driftsstanser.

Dersom omprioritering etter fjerde ledd påfører systemansvarlig eller andre konesjonærer kostnader, skal den som initierer omprioriteringen betale for disse kostnadene. Systemansvarlig skal bære kostnadene ved omprioritering som skyldes driftsforstyrrelser eller andre forhold som gjør at tilfredsstillende leveringskvalitet ikke kan opprettholdes. Systemansvarlig vedtar betalingens størrelse og hvem som skal dekke hvilke kostnader overfor hvilke konesjonærer. Betaling skal skje til den økonomisk skadelidende konesjonær. Økte kostnader for systemansvarlig som følge av omprioritering etter fjerde ledd, skal håndteres slik at systemansvarlig ved vedtak i den enkelte sak, fastsetter det beløp som skal innbetales. Beløpet for systemansvarlig sine kostnader skal gjenspeile hvorvidt omprioriteringen medfører økte spesialreguleringskostnader, kan størrelsesreguleres over tid og kan differensieres i forhold til om omprioriteringen skyldes årsaker utenfor konesjonærens kontroll. Underlaget for konesjonærenes kostnader ved omprioritering skal dokumenteres, og arkiveres av systemansvarlig i 10 år.

§ 21 skal lyde:

Systemansvarlig kan kreve installasjon og drift av utstyr for automatiske inngrep i kraftsystemet for å unngå sammenbrudd eller for å øke overføringsgrenser i regional- og sentralnettet (systemvern).

Hendelsesstyrt systemvern som innebærer utkobling av sluttbrukere tilknyttet distribusjonsnett, kan kun benyttes som midlertidig tiltak. Ved etablering av slike systemvern, skal systemansvarlig skriftlig rapportere dette til Norges vassdrags- og energidirektorat sammen med en fremdriftsplan for avvikling av systemvernet.

Systemansvarlig skal betale for kostnadene forbundet med systemvern. Dette gjelder systemvern etablert som følge av vedtak etter første ledd, og øvrig systemvern i regional- og sentralnettet hvis systemansvarlig ikke vedtar at dette kan fjernes. Kostnadene skal dekke installasjon, drift og vedlikehold av vern og sambandsløsninger. Når systemvern innebærer utkobling av produsenter eller sluttbrukere, skal også kostnader for utkoblingsobjektene som følge av aktivering og utløsning av vern dekkes. Kostnader ved utkobling av sluttbrukere tilknyttet distribusjonsnett, dekkes gjennom KILE-ordningen, jf. kapittel 9 i forskrift 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariff. Dersom frekvensstyrt systemvern løser ut sluttbrukere tilknyttet distribusjonsnett uten at feil har inntruffet i det norske kraftsystemet, regnes systemansvarlig som ansvarlig konesjonær etter § 2A-3 i forskrift 30. november 2004 nr. 1557 om leveringskvalitet i kraftsystemet.

Systemansvarlig kan pålegge konesjonær å aktivere og eller deaktivere systemvern i regional- og sentralnettet.

Konesjonær kan ikke installere, idriftsette, aktivere eller deaktivere systemvern i regional- og sentralnettet uten etter vedtak av systemansvarlig.

§ 23 skal lyde:

De som omfattes av denne forskriften skal gi systemansvarlig de opplysninger som er nødvendige for å utføre den systemansvarliges oppgaver, herunder av eget tiltak orientere om forhold i egne anlegg som er av betydning for sikker drift, effektiv utnyttelse og utvikling av kraftsystemet.

De som omfattes av denne forskriften skal gi systemansvarlig de opplysninger som systemansvarlig blir pålagt av Norges vassdrags- og energidirektorat å samle inn.

§ 24 skal hete: *Systemansvarliges generelle rapporteringsplikt*

§ 24 skal lyde:

Systemansvarlig skal informere relevante aktører om forhold som er av betydning for utviklingen av et effektivt kraftmarked.

Systemansvarlig skal informere konsesjonærene og systemansvarlige i andre land om forhold som er nødvendig for sikker drift, effektiv utnyttelse og utvikling av deres anlegg, samt om forhold som er av betydning for leveringskvaliteten i området.

Systemansvarlig skal informere Norges vassdrags- og energidirektorat om utviklingen av kraftsystemet og effekt- og energibalansen.

Systemansvarlig skal rapportere til Norges vassdrags- og energidirektorat ethvert betydelig tiltak som begrenser fornybar kraftproduksjon og som gjennomføres for å sikre tilfredsstillende drifts- og forsyningsikkerhet. Med fornybar kraftproduksjon menes produksjon av elektrisk energi basert på fornybare energikilder. Rapporteringen skal beskrive de faktiske forhold, samt angi mulige tiltak for å hindre uønsket reduksjon i fornybar kraftproduksjon.

§ 26a skal lyde:

Ved overtredelse av bestemmelsene i § 5 – § 9, § 11 – § 22, § 23, § 24 og § 27 kan det ilegges overtredelsesgebyr.

§ 27 skal lyde:

Betaling etter § 8 syvende ledd, § 9 første ledd, § 15 fjerde og siste ledd, § 17 siste ledd og § 21 tredje ledd skal fastsettes ved vedtak av systemansvarlig. Systemansvarlig skal treffe slike vedtak uten ugrunnet opphold.

§ 28 skal lyde:

Forvaltningsloven og offentleglova gjelder i saker hvor systemansvarlig treffer enkeltvedtak.

Systemansvarliges vedtak etter denne forskriften kan påklages til Norges vassdrags- og energidirektorat. Vedtak i klagesak kan ikke påklages.

Avgjørelser fattet i medhold av § 5, § 6, § 7 annet ledd, § 8, § 9 første ledd første punktum, § 11, § 12 annet til femte ledd, § 13 annet og tredje ledd, § 15, § 16, § 17 tredje ledd og § 21 fjerde ledd er systemkritiske vedtak.

Avgjørelser fattet i medhold av § 17 fjerde ledd defineres som systemkritisk dersom søknad om omprioritering sendes systemansvarlig når det er mindre enn tre måneder igjen til tidspunkt for opprinnelig vedtatt driftsstans.

Systemkritiske vedtak skal av systemansvarlig betegnes som systemkritiske vedtak overfor de berørte parter. Dersom systemkritiske vedtak hvor systemansvarlig pålegger andre konsesjonærer en aktiv handling, fattes muntlig, og hvor konsesjonær ikke etterlever det systemkritiske vedtaket, skal systemansvarlig så snart som mulig oversende konsesjonær skriftlig bekreftelse på tidspunktet for når det er truffet et systemkritisk vedtak samt innholdet i vedtaket.

Systemkritiske vedtak er unntatt forvaltningsloven kapittel IV–VI og VIII.

Systemansvarlig skal etablere et system for arkivering og loggføring av systemkritiske vedtak. Systemet skal vise antall vedtak per bestemmelse i denne forskriften.

Systemansvarlig skal gjennomføre taleregistrering av alle telefonsamtaler mellom systemansvarlig og andre konsesjonærer når det fattes systemkritiske vedtak. Systemansvarlig skal lagre taleregistreringen i 6 måneder. Norges vassdrags- og energidirektorat skal på forespørsel ha tilgang til registreringene.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2013, med unntak av § 28 åttende ledd som vil tre i kraft 1. januar 2014.